

απόψεις

Η πολυαναμενόμενη ρύθμιση της «οικειοθελούς αποκάλυψης φορολογητέας ύλης παρελθόντων ετών»¹

Με το κατατεθέν στις 12/12/2016 σχέδιο νόμου για «τον πτωχευτικό κώδικα, τη διοικητική δικαιοσύνη, τα τέλη-παράβολα, την οικειοθελή αποκάλυψη αδήλων εισοδημάτων, τις ηλεκτρονικές συναλλαγές και τις τροποποιήσεις Ν.4270/2014», ρυθμίζεται μετά από πολλαπλές δημόσιες συζητήσεις και αρκετές μη ευσδοκίμες προηγούμενες πρωτοβουλίες το ζήτημα της οικειοθελούς δήλωσης προς φορολόγηση, μη φορολογηθείσας ύλης.

Όπως έχουμε επισημάνει αρκετές φορές κατά τον τελευταίο καιρό, στη δημόσια συζήτηση εκκρεμούσε το ζήτημα της θεσμοθέτησης διαδικασίας δήλωσης μη μέχρι σήμερα φορολογηθείσας ύλης, με την παράλληλη παροχή φορολογικού κινήτρου, ώστε να διευρυνθεί με τον τρόπο αυτό η φορολογική βάση και να εισπράξει το ελληνικό δημόσιο φόρους από φοροδιαφεύγουσες μέχρι σήμερα πηγές.

Κατά τους τελευταίους μήνες, η πίεση της Αγοράς για μια τέτοιου τύπου ρύθμιση εντεινόταν. Και αυτό οφειλόταν σε μια σειρά από συνδυαστικά συντρέχοντες παράγοντες. Ιδίως, λόγω των φορολογικών ελέγχων σε βάρος φυσικών προσώπων και μάλιστα όχι για επιμέρους εισοδήματά τους από διακριτές πηγές, αλλά ελέγχων της γενικής φοροδοτικής τους ικανότητας, μέσω του μηχανισμού προσαύξησης της περιουσίας και με τη χρησιμοποίηση έμμεσων τεχνικών ελέγχου (όπως των τραπεζικών πιστωτικών κινήσεων κ.ά.). Οι φορολογικοί αυτοί έλεγχοι που κυρίως αφορούν φυσικά πρόσωπα που έχουν ενταχθεί σε κάποια από τις «λίστες», όπως η λίστα Λαγκάρντ, η λίστα εμβασμάτων, η λίστα Μπόργιανς, η λίστα ομολόγων, κ.ο.κ. κόστιζε εξαιρετικά ακριβά στους ελεγχόμενους, αφού για όποια τραπεζική πιστωτική κίνηση τυχόν δεν παρέχονταν επαρκής κατά τη φορολογική αρχή αιτιολογία, η φορολογική επιβάρυνση άγγιζε ποσοστό έως και 87,5% του ύψους της πιστωτικής κίνησης. Περαιτέρω, η Αγορά πίεζε για τη λύση της «οικειοθελούς συμμόρφωσης» με την παροχή φορολογικού κινήτρου, διότι η «αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών» μεταξύ πολλών κρατών συνιστά πλέον μια παγκόσμια μεταβλητή και επιπρόσθετα η οικεία διεθνής σύμβαση μόλις κυρώθηκε από τη χώρα μας, αποτελώντας πλέον εσωτερικό δίκαιο και μάλιστα αυξημένης τυπικής ισχύος. Αποτέλεσμα της υιοθέτησης της «αυτόματης ανταλ-

---

¹ Βλ. και Απόψεις Δ.Φ.Ν. 2016, σελ. 993. Η οικεία ρύθμιση θα δημοσιευτεί στο Δ.Φ.Ν. μόλις δημοσιευτεί ο Νόμος στο ΦΕΚ.

λαγής πληροφοριών» είναι μια σειρά από κράτη (54), στα οποία περιλαμβάνεται και η Ελβετία να «φωτογραφήσουν» τραπεζικούς λογαριασμούς και λοιπά χρηματοοικονομικά προϊόντα καθώς και τη διασύνδεσή τους με τους δικαιούχους και χειριστές τους την 1.1.2017 (και ακολούθως άλλα 47 κράτη την 1.1.2018) και να ανταλλάξουν αυτόματα με τη φορολογική αρχή της χώρας μας, τις πληροφορίες αυτές². Τέλος, η πίεση για την οικειοθελή συμμόρφωση με την παροχή κινήτρου προερχόταν και από την ευρεία συζήτηση για τη θεσμοθέτηση περιουσιολογίου, για το σύνολο του εγχώριου και του παγκόσμιου πλούτου κάθε επιμέρους φορολογούμενου.

Μετά από αρκετά προσχέδια και εξαγγελίες των κυβερνητικών επιτελείων των τελευταίων δύο τουλάχιστον ετών, τελικά στο ως άνω νομοσχέδιο και ειδικότερα στο μέρος πέμπτο αυτού και στο επιμέρους κεφάλαιο Α, υπό τον τίτλο «οικειοθελής αποκάλυψη φορολογητέας ύλης παρελθόντων ετών» περιλήφθηκε η προτεινόμενη από το υπουργείο Οικονομικών ρύθμιση. Μάλιστα κατά την οικεία αιτιολογική έκθεση, η περιληφθείσα στο νομοσχέδιο ρύθμιση δεν αντιστοιχεί σε θέσπιση επιπλέον εισπρακτικού μέσου, ούτε όμως συνιστά επιβράβευση ή ενθάρρυνση οποιασδήποτε παραβατικής συμπεριφοράς ή παροχή φορολογικής αμνηστίας. Με την προτεινόμενη ρύθμιση, ως κίνητρο εμφανίζεται η μείωση των πρόσθετων φόρων, υπολογιζόμενη επί του συντελεστή κύριου φόρου που κατά περίπτωση προβλέπεται και κλιμακούμενη ανάλογα με τον χρόνο συμμόρφωσης, το έτος στο οποίο αφορά η οικειοθελής δήλωση και το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η υπόθεση (χωρίς ή με εντολή ελέγχου, με ή χωρίς σημείωμα προσωρινού καταλογισμού).

Από την πρώτη ανάγνωση της προτεινόμενης ρύθμισης, ως θετικό σημείο αυτής θα πρέπει πρωτίστως να αξιολογηθεί το γεγονός ότι επιτέλους και μετά από συζητήσεις δύο περίπου ετών, έχουμε ρύθμιση. Ακολούθως, ως θετικό στοιχείο αξιολογείται το γεγονός ότι η ρύθμιση καταλαμβάνει κάθε είδους φορολογητέα ύλη και όχι μόνο αποκρυβέν εισόδημα όπως από παραδρομή αναφέρεται στον τίτλο του κατατεθέντος νομοσχεδίου.

Αντίθετα, ως αρνητικό σημείο της ρύθμισης θα πρέπει να εκληφθεί η υψηλή τελικά φορολογική επιβάρυνση. Η θεσμοθέτησή της, αν και κινείται στην κατεύθυνση της φορολογικής δικαιοσύνης, εντούτοις και κατ' αποτέλεσμα πιθανόν να αποδειχθεί ότι θα παροτρύνει μόνο όσους ήδη βρίσκονται υπό φορολογικό έλεγχο και κατά συνέπεια θα απολαύσουν μείωση ήδη επαπειλούμενων σε βάρος τους προσαυξήσεων. Ακόμη, στα αρνητικά σημεία της προτεινόμενης ρύθμισης θα πρέπει να προσμετρηθεί το γεγονός ότι αυτή δεν έχει περιλάβει και τις εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων ή τουλάχιστον αυτές που εκκρεμούν ενώπιον της φορολογικής διοίκησης, δηλαδή ενώπιον της ΔΕΔ. Για τις υποθέσεις αυτές, το κίνητρο της διαγραφής ποσοστού ήδη καταλογισθεισών προσαυξήσεων πιθανόν να αποτελούσε κίνητρο για την πλήρη εξόφληση των βεβαιωμένων ποσών και την οριστικοποίηση των φορολογικών εγγραφών, με καταβολή των βεβαιωμένων ποσών και την οριστικοποίησή τους, με περαιτέρω συνέπεια αφενός την άμεση είσπραξη φόρων από το ελληνικό δημόσιο και αφετέρου την ελάφρυνση της ΔΕΔ και των διοικητικών δικαστηρίων από εκκρεμείς ενώπιόν τους υποθέσεις.

Ασπασία Μάλλιου

² Βλ. και Απόψεις Δ.Φ.Ν. 2016, σελ. 1185